

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО СИГУРНОСТ И ИКОНОМИКА –
ГР. ПЛОВДИВ

РЕЦЕНЗИЯ

за конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” във Висшето училище по сигурност и икономиката (ВУСИ) – град Пловдив по професионално направление 9.1. Национална сигурност (Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност), обявен в ДВ бр.56 от 19.07.2022 г.

с единствен кандидат д-р Атанаска Иванова Тунтова

Рецензията е разработена в съответствие с критериите, установени в глава трета, раздел III – Условия и ред за заемане на академичната длъжност „доцент” от Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и в глава трета, раздел III – Условия и ред за заемане на академичната длъжност „доцент” от Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ).

Автор на рецензията: **доц. д-р Теодор Данаилов Дечев**

Идентификационен индивидуален номер в НАЦИД: № 46714 (Регистър за научната дейност в Република България)

<https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/27475>

<https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/27475>

Профил в Research Gate”:

<https://www.researchgate.net/profile/Teodor-Detchev>

Профил в Orcid.org

<https://orcid.org/0000-0002-8448-6620>

Пловдив

2022г.

I. Изследователска дейност и резултати.

Кандидатката за длъжността „доцент” във Висшето училище по сигурност и икономика (ВУСИ) – д-р Атанаска Иванова Тунтова участва в конкурса по професионално направление 9.1 Национална сигурност (Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност) със следните публикации, в които е автор:

1) Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност, ИК ВУСИ, Пловдив, 2022, монография, 171 стр., ISBN 978-619-7343-70-0 (под печат).

2) Управление на минералните води в Република България, ИК ВУСИ, Пловдив, 2022, Публикувана книга на база на защитен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, ISBN 978-619-7343-56-4

3) Екологична сигурност на Черноморския регион, В: Сборник с доклади от международна научна конференция „Предизвикателства за сигурността и икономиката на държавите от Черноморския, Каспийския и Средиземноморския регион“, Пловдив, ИК ВУСИ, 2021, стр. 354-361, ISBN 978-619-7343-39-7

4) Potential opportunities for development of the mineral water market in Bulgaria, Research and Practice, Conference proceedings, Lardy Publishing House, Paris, France, 2021, pp. 33-47, ISBN 978-2-5355-4891-7

5) Екологична сигурност – предизвикателства и възможности, В: Сборник доклади от годишна университетска научна конференция 30.06 – 01.07.2022 г., Велико Търново, Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски“, 2022 г., електронно издание, стр. 906-916, ISSN 2367-7481

6) Екологична сигурност – съвременни заплахи и възможности, Сборник доклади от Годишна научна конференция -Част III, 12-13 април 2022 г., С., Военна академия „Георги Стойков Раковски“, 2022, стр. 116-123, ISBN 978-619-7478-95-2

7) Depletion of natural resources as a threat to environmental security and a factor in international relations, Politics and Security, Vol. 6, No. 2, 2022, pp. 3-10, ISSN 2535-0358 (Print), ISSN 2815-3324 (Online), DOI: 10.5281/zenodo.6823847

8) Екологичната сигурност през призмата на съвременната проблематика, Сп. „Национална сигурност“, С., Изд.: „Виктори ИЗДАТ“ ЕООД, бр. 13, 2022 г., стр. 22-

26, ISSN 2682-941X&ISSN 2682-9983

9) Инфлация и натискът ѝ в България в контекста на сигурността, Сп. „Национална сигурност“, С., Изд.: „Виктори ИЗДАТ“ ЕООД, бр. 14, 2022 г., стр. 25-29, ISSN 2682-941X&ISSN 2682-9983

10) Екология, устойчива градска среда и сигурност, Сборник с доклади от годишна международна научна конференция на ВВБУ „Георги Бенковски“, 07 октомври 2022, гр. Долна Митрополия, Изд.: ВВБУ „Георги Бенковски“, стр. 331-337, ISSN 2738-716X

11) Екологични параметри, свързани с климатичните промени в света, Сп. „Национална сигурност“, С., Изд.: „Виктори ИЗДАТ“ ЕООД, бр. 15, 2022 г., стр. 9-13, ISSN 2682-941X&ISSN 2682-9983

12) Екологични аспекти на националната сигурност, ЮЗУ Благоевград, Правно исторически факултет, е-списание „Право, политика, администрация“, издател ПИФ на ЮЗУ „Н. Рилски“, том X, бр. 1, 2023, ISSN 2367-4601 (под печат)

13) Кръговата икономика в контекста на климатичните промени и зелената сделка, В: Сборник с доклади от Международна научно-практическа конференция „Кръговата икономика в контекста на релацията индустрия 4.0 – общество 5.0“, Свищов, 2022, (под печат)

14) Изкуственият интелект – възможност за генериране на фалшиви новини, В: Сборник доклади от Международна научна конференция „Изкуственият интелект в сферата на сигурността-предимства и заплахи“, ИК ВУСИ, Пловдив, 2022, (под печат)

15) Изкуственият интелект, новите работни места и кръговата икономика, В: Сборник доклади от Международна научна конференция „Изкуственият интелект в сферата на сигурността-предимства и заплахи“, ИК ВУСИ, Пловдив, 2022, (под печат)

16) Изменение на климата и въздействието върху околната среда и човешката сигурност, В: Сборник доклади от научна конференция „Актуални проблеми на сигурността“, Велико Търново, 2022, ISSN 2367-7465 и е-издание ISSN 2367-7473 (под печат)

1. Оценка на монографичния труд.

Монографичният труд, представен от д-р Атанаска Иванова Тунтова за участие в конкурса е авторско произведение със заглавие „Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност“.

Монографичният труд е с обем от 186 страници. Съдържа въведение, три глави и заключение. Използвана е адекватна библиография, която включва четиридесет и шест (46) заглавия на български език (включително и няколко труда на кандидатката), седем (7) заглавия на английски език, четиринадесет (14) нормативни документа на български език и три (3) източника от интернет сайтове.

Тематиката на монографичния труд, представен от д-р Атанаска Иванова Тунтова за участие в конкурса, напълно съответства на темата на обявения конкурс и на проблемите на националната сигурност като цяло. Тезата за съществуване на връзка между националната сигурност и състоянието на околната среда е защитена солидно и аргументирано. Мястото и ролята на екологичните проблеми и стратегията за националната сигурност са надлежно разгледани.

В монографията са изследвани теоретичните основи на екологията като наука и нейното историческо развитие в контекста на въпросите свързани с изменение на екосистемите и прякото или косвено въздействие върху сигурността на човека.

Направена е систематизация на основните екологични фактори, влиянието им върху развитието на екосистемите и промяната им при взаимодействието с различните видове.

Приемам като научен принос установената взаимовръзка между екологията, околната среда, антропогенното въздействие на човека и екологичната сигурност.

С помощта на системния подход е направен анализ на социално-икономическите аспекти на екологията.

Като принос приемам направената систематизация на съществуващите в литературата определения за сигурност и екологична сигурност, както и взаимовръзката в политиката за сигурност в отношенията човек – природа.

В монографията е направен полезен преглед на регулаторните функции на държавата при прилагане на българското и европейското законодателство.

Може да се даде много положителна оценка на изложеното по отношение на управлението на риска и възможностите за предотвратяване на неблагоприятни въздействия, особено тези които засягат опазването на здравето и живота на

гражданите.

Като принос приемам направения анализ на екологичната политика на Република България, както и на прилагането на европейското законодателство, неговото транспониране в българското и отделяне на задължителните и препоръчителните норми от него.

Съществено значение за целостта и пълнотата на монографията дава и проучването на изменението на климата и ефектът от климатичните промени върху околната среда, икономиката и въздействието върху хората, което е включено в текста на труда.

Като принос приемам анализът на политиките по изменение на климата, Европейския зелен пакт и ползите му за околната среда, както и направеният обстоен анализ на изчерпването на ресурсите в контекста на геоикономическите предпоставки в битката за ресурси и сигурност.

Също като съществен принос приемам анализа на възможностите да бъде използвана кръговата икономика като инструмент за екологичната сигурност.

Приемам извода направен от авторката, че „сигурността не е ценност, а състояние, за което в обществото се създават условия за гарантирането му. Проблемите на сигурността винаги са били в националния и международен дневен ред, въпреки това, значението на думата сигурност се е променяло непрекъснато с течение на времето. В наши дни все повече говорим за екологична сигурност, макар и не съвсем осъзнато и научно обаче за нея може да се говори още от древни времена“.

Приемам и втория съществен извод в монографията, че „екологично равновесие и сигурност може да се постигнат с икономически инструменти и високо обществено съзнание, както и добро институционално управление, в т.ч. в областта на националната сигурност. ... Въвеждането на дигитализацията в икономиките на страните и преминаването към кръгова икономика са само част от възможните приложими мерки за постигане на начертаните цели и постигне амбициозната цел на ЕС – Европа за въглеродна неутралност до 2050 г., където основната роля е отредена на европейските градове“.

Трябва да се оцени и тънкият усет, с който авторката е дала подобаващо място в монографията на опазването на водните ресурси, като важен елемент на

националната сигурност, както и за поддържането на приемлива среда за живот на гражданите.

Монографичния труд е завършено и много добре структурирано научно изследване със свои теоретични и практически приноси, които бяха посочени по-горе. Този труд потвърждава по убедителен начин вкуса на д-р Атанаска Иванова Тунтова към проблемите на националната и глобална сигурност, както и нейния потенциал като изследовател в тези области.

Монографията по много убедителен начин следва постигнатото в дисертационния труд на д-р Атанаска Иванова Тунтова в областта на изследването на проблемите на националната сигурност и показва определена възходяща градация в нейното развитие като учен.

2. Преглед на останалите авторски публикации представени в конкурса и оценка на техните приноси.

Освен монографията „Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност”, в рамките на настоящия конкурс, кандидатката д-р Атанаска Иванова Тунтова е представила още 15 (петнадесет) оригинални труда, на всички от които тя е самостоятелен автор.

Работите на кандидатката са в областта на управлението на минералните води в Република България; в областта на националната, регионалната и глобалната екологична сигурност; на връзката между наличието на определени природни ресурси и екологичната сигурност като елемент на националната и регионалната сигурност; на екологичните аспекти на създаването на устойчива градска среда и връзката на последната с аспектите на сигурността; на климатичните промени и свързаните с тях аспекти на глобалната, регионалната и националната сигурност; на кръговата икономика и на възможностите тя да се превърне в елемент на екологичната сигурност; на изкуствения интелект и на връзката му с кръговата икономика и на мястото на инфлацията в контекста на сигурността.

По направените изчисления се вижда, че общо за групите показатели от А, В и Г-5 д-р Атанаска Иванова Тунтова е събрала 225 точки, което удовлетворява изискванията за изпълнение на наукометричните показатели по отношение на тази част от изискванията на конкурса.

В контекста на изложеното по-горе, кандидатката д-р Атанаска Иванова Тунтова претендира за девет (9) научни и шест (6) научно-приложни приноса. Част от тях в качеството си на рецензент съм приел по-горе в рамките на разглеждането на монографичния труд. По-долу искам да обърна специално внимание на научно-приложните приноси на кандидатката.

На първо място искам да открия анализа на предпоставките за изпълнение на Стратегията за национална сигурност в контекста на необходимите финансови и човешки ресурси. Това е безспорен научно-приложен принос.

Също така, смятам, че е оригинален принос на кандидатката установяването на връзката между кръговата икономика и сигурността (национална, регионална и глобална), като и направеният анализ на възможността кръговата икономика и зелените технологии да се превърнат в инструмент за осигуряване на екологичната сигурност. В същия контекст разглеждам и предложените оценки от страна на кандидатката за възможностите за самопочистване и самовъзстановяване на околната среда.

На трето място, но съвсем не по значение, трябва да отнесем приноса на кандидатката, постигнат в областта на анализа на урбанизацията като заплаха за екологичната сигурност и съответно на направения анализ на възможностите за управление на риска и предотвратяване на заплахите за екосистемите, гражданите и за екологичната сигурност като цяло.

В качеството си на член на журито, аз приемам посочените научни и научно-приложни приноси на д-р Атанаска Иванова Тунтова, които смятам за единствено нейна и лична заслуга.

Като цяло, мога да дам единствено положителна оценка на представените в рамките на конкурса научни трудове на д-р Атанаска Иванова Тунтова.

3. Цитиране на трудовете на кандидатката от други автори

Кандидатката е представила точен и изчерпателен списък на цитирането на трудовете ѝ от други автори. В него са изброени седемнадесет (17) цитирани нейни научни труда. За тях тя получава 145 точки. Кандидатката показва напълно

адекватна на изискванията цитируемост на трудовете си.

От представеният списък с цитирания се вижда, че д-р Атанаска Иванова Тунтова като учен и автор, е добре позната на академичната общност, в това число и в областта на националната сигурност.

Вижда се, че при изискуем минимум от 400 точки, д-р Атанаска Иванова Тунтова има 510 точки. Тя обективно надвишава изискванията по отношение на показателите за заемане на длъжността доцент.

Група показатели	Изискуем минимум	Постигнати точки
А	50	50
В	100	100
Г	200	215
Д	50	145
Общо	400	510

4. Оценка на участието на кандидата в изследователски проекти и на приложението на получените научно-практически резултати

Д-р Атанаска Иванова Тунтова е участвала в разработването на два проекта по програми на Европейския съюз.

II. Оценка на учебната и преподавателската дейност на д-р Атанаска Иванова Тунтова

От наличните данни за конкурса се вижда, че д-р Атанаска Иванова Тунтова е преподавала и продължава да преподава във Висшето училище по сигурност и икономика (ВУСИ) от 2019 година до днес.

Също така, в периода 15.01.2018 – 15.12.2019 тя е ръководила сектора за следдипломната квалификация на Висшето училище по сигурност и икономика (ВУСИ).

През 2021 година д-р Атанаска Иванова Тунтова е преподавала в ДЗЗД „Еко обучения“ в София в обучителен модул „Управление на водите и екология“ и в

Център за професионално обучение „Левъл Ейч“ в град Варна.

2. Оценка на педагогическата подготовка и практика на кандидатката – д-р Атанаска Иванова Тунтова

От представените данни се вижда, че кандидатката има опит в работата като хоноруван преподавател и лектор. В момента тя продължава да преподава във Висшето училище по сигурност и икономика (ВУСИ).

Въз основа на изложеното по-горе, приемам, че оценката на д-р Атанаска Иванова Тунтова, като университетски преподавател и лектор, трябва да бъде призната за положителна и адекватна на обявения конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ във Висшето училище по сигурност и икономиката (ВУСИ) – град Пловдив по професионално направление 9.1. Национална сигурност (Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност).

III. Мнение за отсъствие на плагиатство в трудовете на кандидатката

До този момент не съм открил и не съм бил известен за наличие на плагиатство в трудовете на д-р Атанаска Иванова Тунтова. След подробното ми запознаване с трудовете ѝ, моето убеждение е, че те са изцяло нейно лично дело.

IV. Административна и обществена дейност на кандидатката

1. Участие в колективни органи на управление на висше учебно заведение

Не разполагам с данни, които да сочат, че д-р Атанаска Иванова Тунтова е имала участие в колективни органи на управление на висше учебно заведение.

2. Обществена дейност на кандидатката

Д-р Атанаска Иванова Тунтова има опит в областта на политиката, администрацията и обществените дейности.

В периода 19.02.2007 – 18.11.2007 тя е административен ръководител, старши експерт в Областна дирекция „Земеделие“ в град Пловдив.

В периода 19.11.2007 – 05.01.2010 е заместник кмет на район „Централен“ на община Пловдив.

В периода 06.01.2010 – 19.08.2013 кандидатката е била директор на Басейнова дирекция ИБР – Пловдив.

От 16.12.2019 до момента кандидатката е заместник кмет на район „Южен“ на община Пловдив.

Трябва да се подчертае, че цялостната обществена, политическа и политическо-административна дейност на д-р Атанаска Иванова Тунтова, несъмнено е допринесла в значителна степен за подготовката ѝ като учен, изследовател и преподавател в областта на екологичната и националната сигурност.

3. Привличане на студенти и докторанти

Не разполагам с данни д-р Атанаска Иванова Тунтова да е привличала студенти във Висшето училище по сигурност и икономика. Това не се изисква от позицията ѝ на хоноруван преподавател. Също така, по разбираеми причини тя не е могла да бъде ръководител на докторанти до този момент.

4. Лични впечатления от кандидата за длъжността „професор“ във ВУСИ

За съжаление, нямам лични впечатления от д-р Атанаска Иванова Тунтова, освен от отзивите за публичната ѝ дейност и за работата ѝ като ръководител на сектор „Следдипломна квалификация“ във Висшето училище по сигурност и икономика (ВУСИ), които са положителни.

Впечатленията ми от научната ѝ дейност са положителни, което е отразено в рецензията по-горе.

5. Мнения, бележки и препоръки по отношение на дейността на кандидата д-р Атанаска Иванова Тунтова

Основната ми препоръка към кандидатката за длъжността „доцент“ във Висшето училище по сигурност и икономика (ВУСИ) е да съсредоточи усилията си в продължаване на нейните изследвания в областта на екологичната сигурност и връзката ѝ с националната, регионалната и глобалната сигурност.

При нейното ниво на подготовка и натрупания опит в областта на екологичната сигурност, тя би била просто длъжна да продължи с нови

монографични трудове в тази област, за които очевидно има необходимата компетентност. Мога да си позволя да ѝ препоръчам да разгледа и обратната страна на медала при урбанизацията – животът в градска среда като икономия на ресурси, в това число на обработваема земя, на ресурси за транспорт и прочее.

Несъмнено кандидатката ще създаде значителна добавена стойност за ВУСИ като висше учебно заведение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Като член на научното жури, след като се запознах с представените документи за конкурса за длъжността „доцент” във Висшето училище по сигурност и икономика (ВУСИ) и след задълбочен преглед на научните трудове на кандидатката д-р Атанаска Иванова Тунтова, смятам, че същата изцяло отговаря на изискванията, уредени със Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), както и с Правилника за приложение на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ).

Смятам, че д-р Атанаска Иванова Тунтова е изграден учен и изследователка със солиден научен „багаж“ и сериозна обществена активност, точно в качеството ѝ на експерт в разглежданата в конкурса научна област.

В качеството ми на член на научното жури, назначен със Заповед № 35 на Ректора на ВУСИ от 31.10.2022 година, давам положителна оценка на кандидатката д-р Атанаска Иванова Тунтова за участието ѝ в конкурса. Предлагам тя да бъде избрана на академичната длъжност „доцент” във ВУСИ по професионално направление 9.1. Национална сигурност (Екологичната сигурност като елемент от националната сигурност) и декларирам, че ще гласувам със „за”.

15 ноември 2022 г.

София

Рецензент:

доц. д-р Теодор Дечев